

3. Werken aan een toekomstbestendige economie

Maastricht, mei '24

Werken aan een toekomstbestendige economie

We gaan werken aan de randvoorwaarden voor een veerkrachtige en wendbare regionale economie. Een economie die toekomstbestendig is en waarin slimme en duurzame innovaties snel tot ontwikkeling komen. Zodat de veranderingen die op ons afkomen niet alleen opgaven zijn, maar ook kansen bieden. Vanuit groene industrie politiek versterken we de circulaire economie in Limburg. De lijn voor de Brightlands campussen zetten we door. We werken mee aan een conventiebureau voor héél Limburg dat gebruik maakt van de Brightlands kansen en zo het zakelijk toerisme stimuleert. Ook andere toeristische bedrijvigheid ondersteunen we. We stimuleren innovaties in het mkb gekoppeld aan de maatschappelijke opgaven in alle sectoren en ondersteunen de inrichting van fondsen voor innovatieve mkb'ers. We werken er de komende jaren aan om aantrekkelijker te worden voor werknemers en bedrijven om zich hier te vestigen. Daar hoort een selectieve acquisitie-aanpak bij. We maken ons sterk voor een juiste waardering van vakmanschap, het beroepsonderwijs en onze verwerkende industrie (van groot tot klein), met blijvend leren, ontwikkelen en samenwerken als uitgangspunten. Wij gaan ons inzetten om de beschikbaarheid van voldoende en adequaat opgeleide arbeidskrachten te verbeteren wat een noodzakelijke randvoorwaarde is om in te kunnen inspelen op de uitdagingen in het sociaal en economisch domein. Via het 'Blijversbudget' gaat de provincie gerichte innovatie en conceptuele ontwikkeling ondersteunen, die de bedrijvigheid op het platteland perspectief op een minder milieubelastend voortbestaan biedt. Daarmee vullen we de instrumentenkoffer om succesvol de transitie in de landbouw te maken.

We werken aan de kansen die onze (lands- en provincie)grenzen bieden. Samen met het Rijk delen we de ambitie om te komen tot een kandidatuur met de regeringen van België en Duitsland, om de Einstein Telescope in de Euregio Maas-Rijn, te realiseren. Die internationale ligging en grensoverschrijdende samenwerking zijn belangrijk voor onze nieuwe verdien capaciteit. We blijven inzetten op een aantal omvangrijke en langlopende projecten als verduurzaming Chemelot, VDL/NedCar, MAA.

In aanloop naar de vaststelling van het nieuwe beleidskader heeft niet alles stilgelegen. We geven enkele hoogtepunten weer:

- de subsidieregeling Economie en Innovatie is verlengd, zodat initiatiefnemers, bedrijven en andere aanvragers vanaf januari 2024 aanspraak konden blijven maken op onze ondersteuning;
- we continueren het MKB innovatieprogramma Limburg Toekomstbestendig tot en met 2025 om het MKB te ondersteunen om slimmer, digitaler en gezonder te worden;
- we organiseerden in Brussel een expositie en een forum voor de Einstein Telescope, gericht op het informeren (en betrekken) van meerdere relevante partijen over (en bij) Einstein Telescope en onze eigen grensregio als een van de meest kansrijke locaties voor dit unieke ondergrondse observatorium;
- in het eerste kwartaal is onze Europese aanvraag Circular Economy Limburg 4 LIFE 'ready for a circular future' (CEL4LIFE) gericht op het versterken van de uitvoeringskracht voor de realisatie van de strategie voor de circulaire economie ingediend onder het EU-LIFE programma. Eind 2024 wordt bekend of het CEL4LIFE project wordt toegekend;
- we zijn als lead partner samen met Limburgse stakeholders gestart met het Europees project CHEERS4EU (Circular Hubs serving as an Engine for European Regions to foster a Strong Green Economy 4 Europe). CHEERS4EU is een project gericht op het versnellen van de overgang (transitie) naar een Europese circulaire economie door in te zetten op circulaire hubs;
- wij ondersteunen het project circulaire economie in het MBO in Limburg. Het mbo in Limburg gaat gezamenlijk een ontwikkelcultuur in gang zetten richting circulaire economie door lesmodules te verfijnen en een basismodule te ontwikkelen voor alle niveaus binnen het mbo om zo de jongeren op te leiden voor de arbeidsmarkt voor de toekomst;
- er is een Bestuurstafel Onderwijs gevormd, met vertegenwoordiging uit de hele onderwijswaai. Binnen dit overleg is een manifest opgesteld, met daaraan gekoppeld een succesvol lobby- en public affairs-traject voor het thema 'internationale studenten'.

- er is een Bestuurlijk Overleg Arbeidsmarkt gerealiseerd, met hierin vertegenwoordigers van arbeidsmarktpartner en sociale partners.
- in de eerste helft van 2024 zijn diverse samenwerkingsprojecten ingediend binnen Europese en nationale regelingen o.a. op het gebied circulaire Landbouw, het ontwikkelen en behoud van zorgpersoneel en voor de arbeidsbemiddeling van de ontslagen Nedcar medewerkers;
- we hebben het Brightlands Startup League programma gelanceerd, de springplank voor innovatieve startups.

Structuurwijzigingen in dit programma

Om de programmabegroting in lijn te brengen met de beleidskaders is het volgende gewijzigd in de structuur:

- onder doelstelling 3.2. Innovaties voor de maatschappelijke opgaven, hebben wij het product 3.2.2. Brightlands toegevoegd en de daaraan gekoppelde budgetten meeverhuisd. Dit is nu zichtbaar in de doelenboom en in de financiële tabel;
- een nieuw doel 3.4. Verduurzaming en circulaire economie is toegevoegd. Hieronder valt het beleidsproduct 3.4.1. eveneens "Verduurzaming en circulaire economie";
- vanaf 2025 komt het product 3.1.2. Industrie en Vakmanschap te vervallen.;
- het bestaande doel uit programma 1, Land- en tuinbouw en het daaraan gekoppelde product is nu opgenomen in dit programma en hernoemd in: doel 3.5. Gezonde toekomst voor de land- en tuinbouw, product 3.5.1. Gezonde toekomst voor de land- en tuinbouw.
- de naam van de programmareserve LPLG wordt gewijzigd in programmareserve Landbouw.

Hiermee sluit de doelenboom van de (gewijzigde) begroting en het beleidskader Werken aan een Toekomstbestendige Economie op elkaar aan. Dit is ook terug te zien in de gewijzigde financiële tabel, waar budgetten budgettair neutraal zijn overgeheveld.

Maatschappelijke opgave

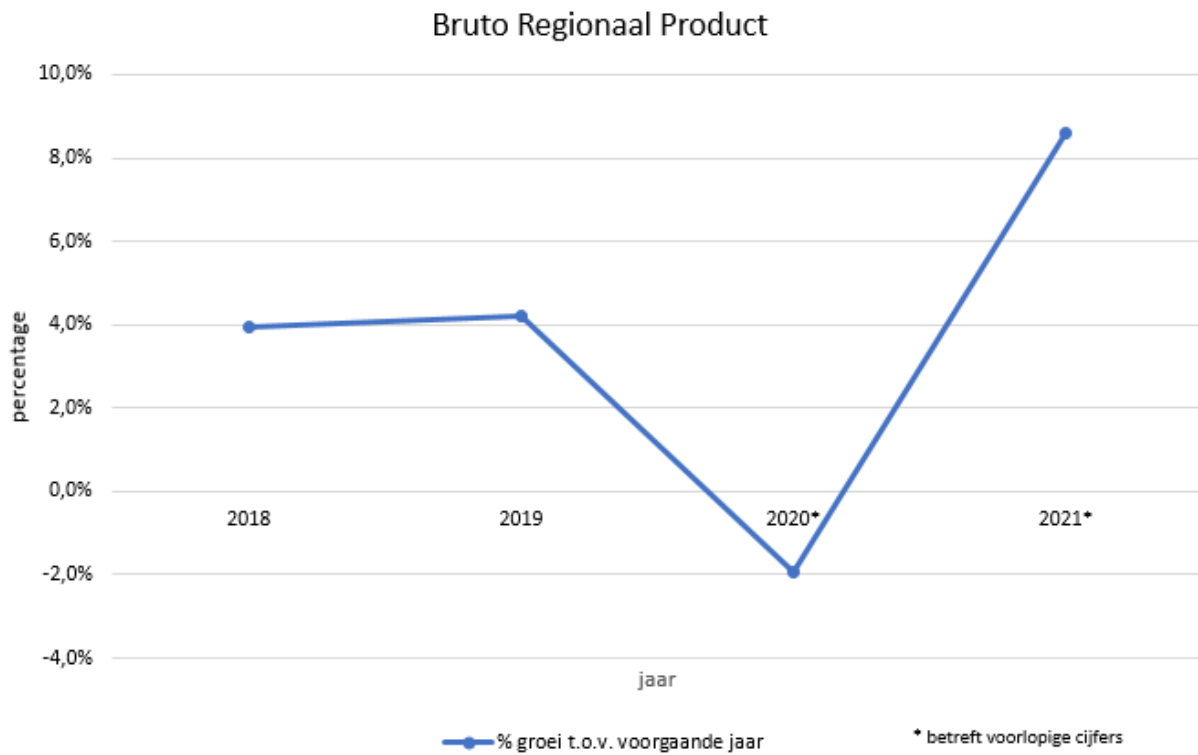
Door uitvoering van het beleidskader Werken aan een toekomstbestendige economie 2024-2027 werken we aan de versterking van onze regionale economie. De maatschappelijke opgave die daarbij leidend is, is als volgt geformuleerd:

- *Een veerkrachtige, toekomstbestendige en wendbare Limburgse economie, met stevige ambities als het gaat om slimme en duurzame innovaties.*

Aan de hand van indicatoren maken we zichtbaar hoe het over de lange termijn (trendmatig) gesteld is met deze maatschappelijke opgave.

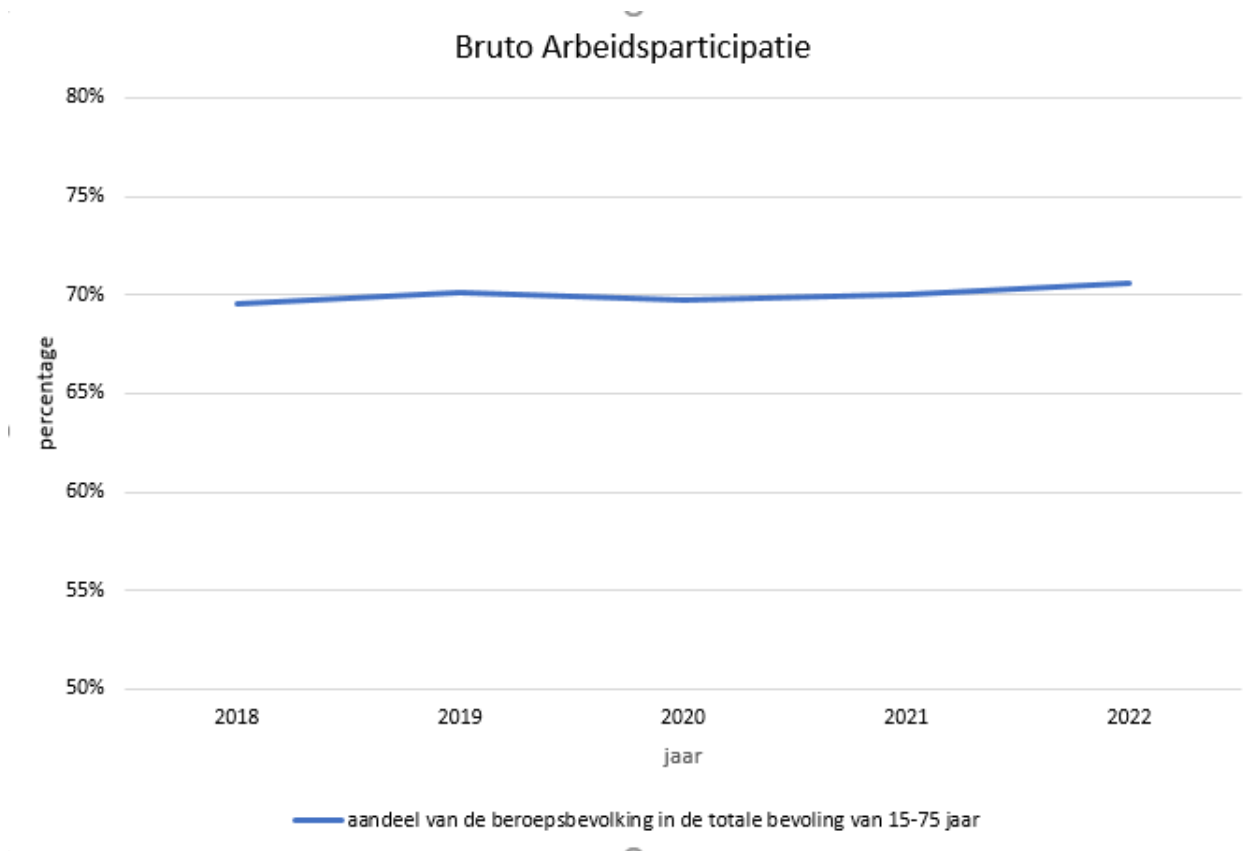
Indicator 1: Bruto Regionaal Product (BBV).

Bron: CBS

Indicator 2: Werkgelegenheid (% bruto arbeidsparticipatie) (BBV).

Bron: CBS

Indicator 3: Opbouw werkgelegenheid Limburgs bedrijfsleven naar beroepen en grootteklasse (*in ontwikkeling*).

Bron: ntb

Indicator 4: Opbouw van de beroepsbevolking (*in ontwikkeling*).

Bron: ntb

Indicator 5: Arbeidsmarktkrapte (*in ontwikkeling*).

Bron: ntb

Indicator 6: Ontwikkeling arbeidsproductiviteit (*in ontwikkeling*).

Bron: ntb

Indicator 7: Vestigingsdynamiek naar grootteklasse (*in ontwikkeling*).

Bron: ntb

Indicator 8: Regional Innovation Score (*in ontwikkeling*).

Bron: EC Regional Innovation Scoreboard

Onze beleidskaders

Werken aan een Toekomstbestendige Economie 2024-2027 (PS 12 april 2024)

2e Gewijzigd Statenvoorstel inzake Brightlands - visie en rol Provincie Limburg (PS 24 juni 2022)

Gewijzigd Statenvoorstel Brightlands Campus Greenport Venlo - campus en vastgoed - visie en inzet tot 2030 (PS 19 december 2022)

Statenvoorstel Campus Vastgoed Greenport Venlo inzet en visie tot 2030 (PS 10 februari 2023)

Statenvoorstel inzake Uitwerking transitie Maastricht Aachen Airport (PS 16 december 2022)

Voor een aantal majeure integrale ontwikkelingen zijn door Provinciale Staten afzonderlijke kaderstellende besluiten genomen die toezien op inzet en middelen: verduurzaming Chemelot, Brightlands, VDL/NedCar en MAA.

Wat willen we bereiken?

3.1. Vestigingsklimaat van morgen

- In 2027 zijn onze acquisitieresultaten verbeterd, kennen wij het Limburgse bedrijfsleven beter en is het zakelijk toerisme gegroeid;
- In 2027 is de acquisitiesamenwerking met stakeholders in Limburg dusdanig versterkt dat nieuwe potentiële leads die kansrijk zijn voor Limburg, in gezamenlijkheid worden verkend;
- In 2027 zijn er betere (ruimtelijke) randvoorwaarden gecreëerd voor een toekomstbestendig en kwalitatief hoogwaardig vestigingsklimaat in 2027.

Wat merkt de Limburger ervan?

Indicatoren bij 'in 2027 zijn onze acquisitieresultaten verbeterd, kennen wij het Limburgse bedrijfsleven beter en is het zakelijk toerisme gegroeid'

Indicator 1: Beschrijving in welke mate het Limburgse bedrijfsleven beter bekend is (*in ontwikkeling*).
Bron: n.v.t. (kwalitatief)

Indicator 2: Zakelijk toerisme (*in ontwikkeling*).
Bron: te ontwikkelen

Indicator bij 'in 2027 is de acquisitiesamenwerking met stakeholders in Limburg dusdanig versterkt dat nieuwe potentiële leads die kansrijk zijn voor Limburg, in gezamenlijkheid worden verkend'

Indicator 3: Beschrijving bereikte versterking acquisitiesamenwerking (*in ontwikkeling*).
Bron: n.v.t. (kwalitatief)

Indicator bij 'in 2027 zijn er betere (ruimtelijke) randvoorwaarden gecreëerd voor een toekomstbestendig en kwalitatief hoogwaardig vestigingsklimaat in 2027'

Indicator 4: Beschrijving van de Ruimtelijke randvoorwaarden die zijn gecreëerd (*in ontwikkeling*).
Bron: n.v.t. (kwalitatief)

Wat gaan we daarvoor doen?

3.1.1. Vestigingsklimaat van morgen

Omschrijving

Een goed vestigingsklimaat is belangrijk voor ons bestaande bedrijfsleven als het verbinden van nieuwe economische spelers aan onze regionale economie. Het is onze ambitie om de acquisitiekracht van Limburg te versterken, om de behoeften van het bedrijfsleven in onze regio beter in beeld te hebben, om de kansen voor zakelijk toerisme verbonden aan innovatie beter te benutten en om de (ruimtelijke) randvoorwaarden van een toekomstbestendig en kwalitatief hoogwaardig vestigingsklimaat te verbeteren.

We richten op ons drie actielijnen:

- Strategische acquisitie en verankering
- Toerisme: innovatie, infrastructuur en zakelijk toerisme
- Internationale Economische samenwerking en diplomatie

Rol Provincie: aanjager, financier, ondersteuner, partner (aandeelhouder)

Kwaliteit

- In 2024 is het acquisitieteam versterkt zodat in 2027 er een acquisitieteam is dat in samenwerking met partners bijdraagt aan selectieve acquisitie;
- In 2024 is er een samenwerkingsagenda Limburg en Eindhoven/Noord Brabant, gericht op de versterking van elkaars economische ontwikkeling, in concept gereed;
- Het businessplan van Maastricht Convention Bureau is eind 2024 / begin 2025 in concept gereed;
- In 2024 is tenminste 1 project gerealiseerd dat bijdraagt aan de internationale samenwerking en profilering van de Brightlands campussen;
- Het programma voor export en grensoverschrijdend ondernemen (LIOF Trade) is in 2024 gelanceerd.

Kwaliteit (indicator)

Tijd

Uitvoering van de genoemde resultaten zijn uiterlijk eind 2024 gerealiseerd.

Tijd (indicator)

Geld

In 2024 dalen de lasten van product Vestigingsklimaat van morgen met € 0,71 mln. door de volgende begrotingswijzigingen:

In deze Voorjaarsnota vragen we aan Provinciale Staten in te stemmen met het beschikbaar stellen van totaal € 1,26 mln. voor LIOF Trade voor de periode 2024-2025 (€ 0,32 mln. per jaar) uit de programmareserve Economie.

Daarnaast worden de procesmiddelen Einstein Telescoop meerjarig gefaseerd opgenomen in de begroting conform de huidige liquiditeitsprognose. Deze middelen worden onder andere ingezet voor het uitvoeren van de benodigde haalbaarheidsstudies, het voorbereiden van de ruimtelijke plannen en procedures, advisering en ondersteuning. Er wordt totaal € 1,02 mln. van 2024 overgeheveld naar de jaren 2025 en 2026. Omdat dit een bijsturingsactie van de begroting betreft, staat de indicator Geld op oranje.

Verder is het beleidskader 'Werken in een Toekomstbestendige Economie' concreet gemaakt in een aantal uitvoeringsgerichte hoofdstukken. Achtereenvolgens betreft het: 'Verduurzaming en Circulaire Economie', 'Vestigingsklimaat van morgen', 'Innovaties voor maatschappelijke opgaven', 'Toekomstbestendige arbeidsmarkt en onderwijs' en 'Een gezonde toekomst voor land- en tuinbouw in Limburg'. In lijn van deze hoofdstukken is de structuur van dit programma aangepast (zie ook toelichting 'Structuurwijzigingen in dit programma') en hebben er enkele verschuivingen van budgetten plaatsgevonden. Derhalve wordt er € 6,53 mln. (inclusief de dekking vanuit de reserve aandelentransactie LIOF € 1,46 mln.) van dit product overgeheveld naar het product 3.2.1. Innovaties voor de Maatschappelijke Opgaven en € 0,07 mln. naar het product 3.4.1. Verduurzaming en Circulaire Economie. Dit betreft een administratieve aanpassing en heeft geen invloed op het begrotingsresultaat.

Ten slotte betreft de CAO-bijstelling van de personeelskosten een verhoging van € 0,17 mln. in 2024 e.v.

Geld (indicator)

3.1.2. Industrie en vakmanschap

Omschrijving

Dit product komt niet meer als apart hoofdstuk terug in de het beleidskader Werken aan een Toekomstbestendige economie en is daarmee aflopend. We blijven volop inzetten op de maakindustrie en het groeiend belang van vakmensen. Verantwoording hierover valt onder product 3.4.1. Verduurzaming en circulaire economie.

Rol Provincie: aanjager, financier, ondersteuner, partner (aandeelhouder)

Kwaliteit

Dit product komt niet meer als apart hoofdstuk terug in de het beleidskader Werken aan een Toekomstbestendige economie en is daarmee aflopend. We blijven volop inzetten op de maakindustrie en het groeiend belang van vakmensen. Verantwoording hierover valt onder product 3.4.1. Verduurzaming en circulaire economie.

Kwaliteit (indicator)

Tijd

Dit product komt niet meer als apart hoofdstuk terug in de het beleidskader Werken aan een Toekomstbestendige economie en is daarmee aflopend. We blijven volop inzetten op de maakindustrie en het groeiend belang van vakmensen. Verantwoording hierover valt onder product 3.4.1. Verduurzaming en circulaire economie.

Tijd (indicator)

Geld

In 2024 dalen de lasten van het product Industrie en vakmanschap met € 1,46 mln. Deze daling betreft met name een overheveling van € 1,50 mln. naar het product 3.4.1. Verduurzaming en Circulaire Economie.

Het beleidskader 'Werken in een Toekomstbestendige Economie' is concreet gemaakt in een aantal uitvoeringsgerichte hoofdstukken. Achtereenvolgens betreft het: 'Verduurzaming en Circulaire Economie', 'Vestigingsklimaat van morgen', 'Innovaties voor maatschappelijke opgaven', 'Toekomstbestendige arbeidsmarkt en onderwijs' en 'Een gezonde toekomst voor land- en tuinbouw in Limburg'. In lijn van deze hoofdstukken is de structuur van dit programma aangepast (zie ook toelichting 'Structuurwijzigingen in dit programma') en hebben er enkele verschuivingen van budgetten plaatsgevonden. Derhalve wordt er € 1,50 mln. overgeheveld naar het product 3.4.1. Verduurzaming en Circulaire Economie. Dit betreft een administratieve aanpassing en heeft geen invloed op het begrotingsresultaat.

Het resterende bedrag van € 0,04 mln. betreft de CAO-bijstelling van de personeelskosten.

Geld (indicator)

3.1.3. Maastricht Aachen Airport

Omschrijving

De luchthaven Maastricht Aachen Airport (MAA) draagt bij aan zowel de Limburgse als ook aan de nationale economie door haar aandeel in de vervoers- en toeristische sector (vracht- en passagiersvervoer). Dit blijkt onder andere uit de bijdrage aan de werkgelegenheid in Limburg en de regionaal economisch toegevoegde waarde. Daarnaast leidt het tot samenwerking tussen bedrijfsleven en onderwijs in Aviation Competence Center. Maar ook maakt MAA onderdeel uit van de nationale luchtinfrastructuur en is na Schiphol de enige luchthaven in Nederland met een vrachtfunctie.

Op 16 december 2022 hebben Provinciale Staten kennisgenomen van het Businessplan 'Transitie naar een duurzame, omgevingsbewuste en toekomstbestendige luchthaven' van MAA BV en MAABI BV ter invulling van Amendement 145 'Een omgevingsbewust en toekomstbestendig MAA'.

Het Businessplan beschrijft de wijze waarop de luchthaven zal transformeren naar een duurzame, omgevingsbewuste en toekomstbestendige luchthaven met de daarbij behorende doelen en beoogde fasering en tijdsplan. Als aandeelhouder van de luchthaven bewaken we de kaders die Provinciale Staten bij de besluitvorming in 2022 hebben aangegeven. Dit doen we aan de hand van reguliere ambtelijke en bestuurlijke overleggen maar ook aan de hand van de jaarlijkse aandeelhoudersvergaderingen.

Rol Provincie: procesmanager, bevoegd gezag, financier, partner (aandeelhouder), ondernemer, subsidiënt

Kwaliteit

Omgevingsfonds

De toegezegde provinciale bijdrage aan de stichting zal in de vorm van een subsidie worden toegekend; waarna de eerste tranche in 2024 wordt verstrekt.

Provinciaal Inpassingplan MAA proefdraaien

In 2023 zijn de uitgangspunten voor het PIP-proefdraaien geactualiseerd.

De verwachting is dat het definitieve PIP-proefdraaien in het vierde kwartaal van 2024 ter vaststelling aan Provinciale Staten wordt aangeboden.

Luchthavenbesluit

De verwachting is dat het ministerie van I&W de m.e.r.-beoordelingsnotitie rond de zomer zal kunnen toetsen. Indien geen milieueffectrapport hoeft te worden opgesteld dient MAA daarna de aanvraag luchthavenbesluit bij het ministerie van Infrastructuur & Waterstaat in.

Provinciale Staten worden twee keer per jaar middels een voortgangsrapportage in het kader van de Regeling Grote Projecten geïnformeerd over de stand van zaken omtrent MAA.

Kwaliteit (indicator)

Tijd

Uitvoering van de genoemde resultaten zijn per ultimo 2024 gerealiseerd.

Tijd (indicator)

Geld

In 2024 dalen de lasten met € 12,58 mln. door de volgende begrotingswijzigingen:

- De incidentele inhaal NEDAB van € 10,90 mln. wordt conform de begroting van Maastricht Aachen Airport Beheer & Infrastructuur niet in 2024 afgeroepen, maar in 2025. Derhalve wordt € 10,90 mln. overgeboekt naar 2025. Omdat een bijsturingsactie van de begroting betreft, staat de indicator Geld op oranje.
- De eerste tranche van het omgevingsfonds van € 1,75 mln. wordt in 2024 uitbetaald. In de begroting 2024 is hiervoor € 3,50 mln. (2 tranches) voorzien. Derhalve wordt € 1,75 mln. overgeboekt naar 2028;
- Middels deze Voorjaarsnota vragen we aan Provinciale Staten in te stemmen met het beschikbaar stellen van € 0,06 mln. procesmiddelen MAA ten laste van de programmareserve Economie. De procesmiddelen worden ingezet voor het inhuren van (milieu)technische- of juridische adviseurs. Dit is in lijn met het beleidskader 'Werken in een Toekomstbestendige Economie';
- Verhoging personeelskosten n.a.v. nieuwe CAO 2024 € 0,04 mln.;
- Indexering dotatie voorziening onderhoud gebouwen € 0,04 mln.

Geld (indicator)

Wat willen we bereiken?

3.2. Innovaties voor de maatschappelijke opgaven

- In 2027 is de innovatiekracht van het Limburgse MKB verbeterd, waardoor ondernemers via maatschappelijk verantwoorde innovaties en ondernemerschap bijdragen aan een duurzaam, circulair, gezond en digitaal Limburg;
- In 2027 zijn er meer startende innovatieve ondernemers vanuit de ecosystemen, het onderwijs en via acquisitie, allen gericht op de transities;
- In 2027 is er voor Limburg een dekkend financieringsinstrumentarium voor startende ondernemers.

Wat merkt de Limburger ervan?

Indicatoren bij 'in 2027 is de innovatiekracht van het Limburgse MKB verbeterd, waardoor ondernemers via maatschappelijk verantwoorde innovaties en ondernemerschap bijdragen aan een duurzaam, circulair, gezond en digitaal Limburg'

3. Werken aan een toekomstbestendige economie

Indicator 1: Aantal MKB bedrijven in Limburg met proces- en productinnovaties (*in ontwikkeling*).
Bron: CBS

Indicator 2: Beschrijving van innovatiekracht van Limburgse MKB (*in ontwikkeling*).
Bron: n.v.t. (kwalitatief)

Indicator bij 'in 2027 zijn er meer startende innovatieve ondernemers vanuit de ecosystemen, het onderwijs en via acquisitie, allen gericht op de transities'

Indicator 3: Aantal startende innovatieve bedrijven vanuit: (i) Brightlands ecosystemen, (ii) Limburgse onderwijsinstellingen, (iii) acquisitie van de Provincie (*in ontwikkeling*).
Bron: *te ontwikkelen*

Indicator bij 'in 2027 is er voor Limburg een dekkend financieringsinstrumentarium voor startende ondernemers'

Indicator 4: Aanwezigheid financieringsinstrumentarium voor startende ondernemers, Ja/Nee (*in ontwikkeling*).
Bron: Data beleidscluster

Wat gaan we daarvoor doen?

3.2.1. Innovaties voor de maatschappelijke opgaven

Omschrijving

Het Limburgse MKB is de drager van het verdienvermogen van de regio. Met trots zien we dat het veel ondernemers lukt om de kansen die uit de transities ontstaan om te zetten in bedrijvigheid. Daarmee leveren zij hun bijdrage aan de maatschappelijke opgaven voor Limburg. Er is ook nog een wereld te winnen, het MKB moet blijven innoveren. Het versterken van de innovatiekracht bij het Limburgse MKB blijft daarmee een belangrijke opgave.

Onze ambitie is dat de innovatiekracht van het Limburgse MKB verbeterd, zodat ondernemers in alle sectoren via slimme innovaties en ondernemerschap bijdragen aan een duurzaam, circulair, gezond en digitaal Limburg. Ook willen wij dat er meer startende innovatieve ondernemers ontstaan vanuit de Brightlands campussen, het onderwijs en via acquisitie. Wij dragen bij aan het realiseren van een regionaal financieringsinstrumentarium dat alle stadia van een startende ondernemingen kan ondersteunen.

Uitvoering verloopt via drie actielijnen:

- Innovatief Bedrijfsleven
- Innovatieve Ecosystemen
- Innovaties voor het brede MKB

Rol Provincie: aanjager, financier, ondersteuner, partner (aandeelhouder)

Kwaliteit

- LIOF voert voor de Provincie Limburg het MKB-innovatieprogramma 'Limburg Toekomstbestendig' uit. De operationele looptijd van het project eindigt in 2025. LIOF is verantwoordelijk voor de uitvoering van de valorisatiestrategie van de Einstein Telescope. Deze inzet is cruciaal vanwege de verbinding met de industrie (MKB), ook in de euregio. Primair gebeurt dit nu in de vorm van het Interreg project ET2SMEs;
- In 2024 hebben we bedrijven ondersteund bij innovatieve grensoverschrijdende samenwerkingsprojecten in euregionaal verband;
- In 2024 hebben wij via onze instrumenten 75 ondernemingen gestimuleerd om (in samenwerking met kennisinstellingen) innovatieve projecten te starten op één of meer van de vijf maatschappelijke transities;
- In 2024 hebben wij 8 nieuwe start-ups en scale-ups ondersteund met inzet van fondsen en programma's in Limburg;
- In 2024 starten we met de doorontwikkeling van een MKB duurzaamheidsfonds;
- In 2024 gaan we voor het Limburgse MKB gericht aan de slag met mogelijkheden die de Actieagenda MKB-Dienstverlening 2024-2026 van het rijk ons biedt.

Kwaliteit (indicator)

Tijd

Deze activiteiten zijn continue doorlopend en duren de volledige collegeperiode.

Tijd (indicator)

Geld

In 2024 stijgen de lasten met € 4,37 mln. en de baten dalen met € 1,44 mln. door de volgende begrotingswijzigingen:

- Het beleidskader 'Werken in een Toekomstbestendige Economie' is concreet gemaakt in een aantal uitvoeringsgerichte hoofdstukken. Achtereenvolgens betreft het: 'Verduurzaming en Circulaire Economie', 'Vestigingsklimaat van morgen', 'Innovaties voor maatschappelijke opgaven', 'Toekomstbestendige arbeidsmarkt en onderwijs' en 'Een gezonde toekomst voor land- en tuinbouw in Limburg'. In lijn van deze hoofdstukken is de structuur van dit programma aangepast (zie ook toelichting 'Structuurwijzigingen in dit programma') en hebben er enkele verschuivingen van budgetten plaatsgevonden. Derhalve wordt er € 6,53 mln. lasten (inclusief de aanwending vanuit de reserve aandelentransactie LIOF € 1,46 mln.) van het product 3.1.1. Vestigingsklimaat van Morgen overgeheveld naar dit product en wordt er € 2,37 mln. lasten van dit product overgeheveld naar het nieuwe product 3.2.2. Brightlands ad. € 1,92 mln. en het product 3.4.1. Verduurzaming en Circulaire Economie € 0,45 mln. Verder worden de geraamde baten van € 1,44 mln., toevoeging reserve SIS van € 8,22 en aanwending programmareserve

Brightlands van € 2,15 mln. overgeheveld naar het nieuwe product 3.2.2. Brightlands. Dit betreft een administratieve aanpassing en heeft geen invloed op het begrotingsresultaat.

- Daarnaast vragen we Provinciale Staten middels deze Voorjaarsnota in te stemmen met het beschikbaar stellen van € 8,80 mln. cofinanciering Europese projecten voor de periode 2024 - 2027. Deze middelen worden ingezet voor de cofinanciering van samenwerkingsprojecten die aanspraak maken op Europese en nationale fondsen. Deze komt ten laste van:
 - de programmareserve Economie € 5,60 mln.,
 - de programmareserve Landbouw € 1,50 mln. (zie product 3.5.1 Gezonde toekomst voor de land- en tuinbouw in Limburg),
 - de programmareserve Arbeidsmarkt en Onderwijs € 1,50 mln. (zie product 3.3.1. Toekomstbestendige arbeidsmarkt en onderwijs) en
 - de programmareserve Energie € 0,20 mln. (zie product 4.1.1. Energie- infrastructuur & ruimtelijke inbedding en verduurzaming Industrie en bedrijventerreinen).

Hiervan is totaal € 5,60 mln. voorzien op dit product (€ 1,40 mln. in 2024, € 1,80 mln. in 2025, € 1,40 mln. in 2026 en € 1,00 mln. in 2027).

- Verhoging van de personeelskosten n.a.v. de nieuwe CAO 2024 € 1,18 mln. structureel.

Geld (indicator)

3.2.2 Brightlands

Omschrijving

Brightlands Chemelot Campus

In het eerste kwartaal heeft de focus gelegen op de afronding van de herziene samenwerkingsovereenkomst tussen de partners en de aanzet van de (her)financiering van de bancaire financiering. De campusorganisatie kan voor wat betreft de nieuwe vastgoedontwikkelingen putten uit de door de provincie toegezegde bijdrage van € 67 mln.

Begin 2024 is Brightlands Circular Space van start gegaan met TNO, UM en BCC als 'founding fathers' en waarbij afspraken worden gemaakt met andere strategische partner(s). Met toekenning uit het Nationaal Groeifonds en het Joint Transition Fund, plus de partnerbijdragen is ca. € 60 mln. beschikbaar voor de komende 8 jaar. In 2024 zullen de eerst bouw- en ontwikkel activiteiten worden gestart.

Brightlands Campus Greenport Venlo

In het eerste kwartaal is de campusorganisatie gestart met de uitvoering van het jaarplan 2024, welke is vastgesteld in de aandeelhoudersvergadering van 21 december 2023. Op basis van dit jaarplan wordt voor de versterking van de campusorganisatie van Brightlands Campus Greenport Venlo (BCGV) in 2024 € 0,25 mln. uit de programmareserve Brightlands gehaald. Zoals opgenomen in het jaarplan werkt de campusorganisatie aan de verdere uitvoering van het groeiplan BCGV. In het eerste kwartaal van 2024 is de campusorganisatie gestart met de uitvoering van het project Greenport Innovation and Learning Labs (GRILL) en zijn de (onderzoeks) faciliteiten 'Future Food Experience Center' (interactieve reis door de wereld van de Nederlandse land- en tuinbouw) en 'Brightlands NovaBite' (expertisecentrum voor consumentenonderzoek en productoptimalisatie, gericht op de beleving van de consument) geopend. De vastgoedorganisatie is bezig met de opgave rondom het onderhoud van de Villa Flora en Innovatoren, zoals de WKO en het dak. Deze opgaven zijn – met ondersteuning van een vastgoeddirecteur – in Q1 verder geconcretiseerd en worden in 2024 uitgevoerd. Daarnaast wordt vormgegeven aan de verdere

inrichting van de vastgoedorganisatie en worden acquisitietaken uitgevoerd gericht op het aantrekken van nieuwe bedrijvigheid die zich willen vestigen in een van de campusgebouwen.

Brightlands Maastricht Health Campus

In het eerste kwartaal heeft de campusorganisatie de uitvoering van haar jaarplan voor 2024 opgepakt en zal dat doorzetten in 2024.

In relatie tot het nationale groeifonds zijn de project ontwikkel activiteiten gepauzeerd, net als het groeifonds zelf. Er wordt wel naar alternatieve funding gezocht.

Voor wat betreft de gebiedsontwikkeling zijn de hierin betrokken partijen UM, MUMC+ en gemeente Maastricht voornemens een businessplan op te stellen, dat zowel ruimtelijke als economische aspecten moet omvatten.

Wij dragen daar net als voornoemde partijen ieder maximaal € 0,25 mln. aan bij. Het gezamenlijke besluitvormingsproces van de betrokken partijen is het eerste kwartaal van 2024 gestart (dus ná de vaststelling Programmabegroting 2024) en wordt naar verwachting afgerond vóór het vaststellen van deze voorjaarnota.

Daarom wordt gebruik gemaakt van de 5% regel voor inzet van de programmareserve met goedkeuring door PS áchteraf middels onderhavige voorjaarsnota voor de provinciale bijdrage ad € 0,25 mln. middels de aanwending van de programmareserve Economie. Dit is in lijn met het beleidskader 'Werken aan een toekomstbestendige Economie'.

Brightlands Smart Services Campus

Per 1 januari 2024 is dhr. Walter Pijls gestart in de functie van CEO van de Brightlands Smart Services Campus (bestuurder Campus Heerlen Management & Development BV). De campusorganisatie is in het eerste kwartaal gestart met de uitvoering van het jaarplan 2024 dat eind 2023 door de aandeelhouders is vastgesteld. Bij het vaststellen van het jaarplan hebben de aandeelhouders aangegeven dat de directie en RvC van de campusorganisatie bijzondere aandacht moeten hebben voor het opstellen van een verdienmodel voor de campusorganisatie en de aandeelhouders over de voortgang hiervan periodiek moet informeren. Tevens is de campusorganisatie in het eerste kwartaal gestart met het vormgeven van het Smart Innovation and Learning Labs. Eind 2024 zal voor hiervoor een volledig projectplan gereed zijn. Binnen de AI Hub Brightlands wordt door de partners gewerkt aan het ontwikkelen van projecten. Deze projecten zullen ingediend worden binnen de verschillende calls uitgeschreven voor AI-Ned. Deze calls worden gefinancierd door de middelen die het Groeifonds heeft toegekend aan de NL-AI coalitie.

De Campus Heerlen Huisvesting BV is in gesprek met ABP over de overname van het gebouw waarin de campus is gehuisvest. In lijn met het vastgoedbeleid van haar moeder ABP, wil APG geen eigenaar van het vastgoed worden. Om de campusontwikkeling optimaal te faciliteren en de koop van het gebouw mogelijk te maken is APG bereid terug te treden als aandeelhouder van CHV BV. Uw Staten zullen gedurende het jaar worden geïnformeerd over het verloop van dit traject en waar aan de orde worden betrokken in dit proces.

Brightlands

Op 20 maart 2024 is het startup versnellingsprogramma 'Brightlands Startup League' gelanceerd. Vanuit deze gezamenlijke aanpak van de campussen, LIOF, UM en de Provincie worden startende bedrijven ondersteund zodat meer en meer succesvolle jonge bedrijven ontstaan en groeien. De eerste masterclasses zijn gepland en uitgevoerd.

Brightlands - procesmiddelen

De provincie Limburg vervult in deze ontwikkeling diverse rollen. Zo zijn we aandeelhouder in de vier campusorganisaties, dragen we bij aan projecten voor het verbinden van regionaal mkb en kennis op de campussen, ondersteunen we startups en dragen we bij aan investeringsfondsen. Voor de uitvoering sec van deze rollen zijn op diverse momenten procesmiddelen nodig. Daarvoor stellen wij voor om voor het

jaar 2024 € 0,05 mln. over te hevelen uit de programmareserve Economie , zoals opgenomen in het beleidskader 'Werken aan een toekomstbestendige economie'.

Kwaliteit

In het Statenbesluit 'Brightlands - visie en rol Provincie Limburg' c.s. is vastgelegd wat de inzet van de Provincie gaat zijn in de periode tot 2030. Over de realisatie van de inhoudelijke doelen rapporteren wij in de Brightlands Rapportage (in het kader van de Regeling Grote Project). Daarin zijn ook de beoogde resultaten benoemd.

Kwaliteit (indicator)

Tijd

De Statenbesluiten hebben betrekking op de periode 2023 - 2030. De inzet van de provincie is uitgezet voor dezelfde periode.

Tijd (indicator)

Geld

In 2024 stijgen de lasten met € 3,71 mln. en de baten stijgen met € 8,22 mln. door de volgende begrotingswijzigingen:

Verhoging van de personeelskosten n.a.v. de nieuwe CAO 2024 € 0,99 mln. structureel.

Het beleidskader 'Werken in een Toekomstbestendige Economie' is concreet gemaakt in een aantal uitvoeringsgerichte hoofdstukken. Achtereenvolgens betreft het: 'Verduurzaming en Circulaire Economie', 'Vestigingsklimaat van morgen', 'Innovaties voor maatschappelijke opgaven', 'Toekomstbestendige arbeidsmarkt en onderwijs' en 'Een gezonde toekomst voor land- en tuinbouw in Limburg'. In lijn van deze hoofdstukken is de structuur van dit programma aangepast (zie ook toelichting 'Structuurwijzigingen in dit programma') en hebben er enkele verschuivingen van budgetten plaatsgevonden. Derhalve worden de lasten ad. € 1,92 mln., baten ad. € 8,22 mln., aanwending programmareserve Brightlands ad. € 2,15 mln. van het 3.2.1. product Innovaties van de maatschappelijke opgaven overgeheveld naar dit product. Dit betreft een administratieve aanpassing en heeft geen invloed op het begrotingsresultaat.

Middels deze Voorjaarsnota vragen we aan Provinciale Staten in te stemmen met het beschikbaar stellen van:

- € 0,25 mln. Brightlands Campus Greenport Venlo (BCGV):
In het eerste kwartaal is de campusorganisatie gestart met de uitvoering van het jaarplan 2024, welke is vastgesteld in de aandeelhoudersvergadering van 21 december 2023. Op basis van dit jaarplan wordt voor de versterking van de campusorganisatie van Brightlands Campus Greenport Venlo (BCGV) € 0,25 mln. ingezet vanuit programmareserve Brightlands. Dit is in lijn met het PS besluit van 19 december 2022 (GEWIJZIGD Statenvoorstel Brightlands Campus Greenport Venlo - campus en vastgoed - visie en inzet tot 2030).
- € 0,25 mln. gebiedsontwikkeling Brightlands Maastricht Health Campus:
De hierin betrokken partijen UM, MUMC+ en gemeente Maastricht zijn voornemens een businessplan op te stellen, dat zowel ruimtelijke als economische aspecten moet omvatten. Wij dragen daar net als voornoemde partijen ieder maximaal € 0,25 mln. aan bij. Het gezamenlijke besluitvormingsproces van de betrokken partijen is het eerste kwartaal van 2024 gestart (dus ná de vaststelling Programmabegroting 2024) en wordt naar verwachting afgerond vóór het vaststellen van deze voorjaarnota.
Daarom wordt gebruik gemaakt van de 5% regel voor inzet van de programmareserve met goedkeuring door PS áchteraf middels onderhavige voorjaarsnota voor de provinciale bijdrage ad € 0,25 mln. middels de aanwending van de programmareserve Economie. Dit is in lijn met het beleidskader 'Werken aan een toekomstbestendige Economie'.
- Totaal € 1,50 mln. Brightlandscommunicatie 2024-2026 (€ 0,50 mln. per jaar): Het doel van Brightlands Communicatie is het verder ontwikkelen van de naamsbekendheid van de Brightlands campussen (in Sittard-Geleen, Venlo, Heerlen en Maastricht) op regionaal, landelijk en internationaal niveau en het versterken van de communities, inclusief het verbinden van het Limburgse mkb. Het Meerjarenplan communicatie 2024-2026 is gericht op het onderhouden en versterken van de (digitale) zichtbaarheid van Brightlands en daarmee ook het ondersteunen van de activiteiten op het gebied van public affairs (onder aanvoering van het Brightlands Office) en het versterken van de wervingskracht van de provincie in het meedingen naar nationale en Europese fondsen. De gevraagde provinciale bijdrage komt ten laste van de programmareserve Brightlands.
- € 0,05 mln. procesmiddelen Brightlands: Deze gevraagde procesmiddelen Brightlands zijn nodig voor de doorontwikkeling van Brightlands en de vier campussen. Deze procesmiddelen komen ten laste van de programmareserve Economie. Dit is in lijn met het beleidskader 'Werken aan een Toekomstbestendige Economie'.

Geld (indicator)

Wat willen we bereiken?

3.3. Een gezonde arbeidsmarkt

- In 2027 is de flexibiliteit en robuustheid van de onderwijsinfrastructuur (MBO, HBO en WO) in Limburg versterkt en vergroot;
- In 2027 is er een Leven Lang Ontwikkelen-infrastructuur die de inwoners van Limburg in staat stelt om hun kennis en vaardigheden op peil te houden;
- In 2027 werken onderwijs, bedrijfsleven en overheid samen aan de kritische factor human capital bij het doen slagen van de transitie.

Wat merkt de Limburger ervan?

3. Werken aan een toekomstbestendige economie

Indicatoren bij 'in 2027 is de flexibiliteit en robuustheid van de onderwijsinfrastructuur (MBO, HBO en WO) in Limburg versterkt en vergroot'

Indicator 1: Leerlingenaantallen Limburgse onderwijsinstellingen (*in ontwikkeling*).

Bron: DUO Register Onderwijsinstellingen

Indicator 2: Aanwezigheid/beschikbaarheid opleidingen (*in ontwikkeling*).

Bron: DUO Register Onderwijsinstellingen

Indicator 3: Beschrijving van de omgang van de onderwijsinstellingen met dalende leerlingenaantallen (*in ontwikkeling*).

Bron: n.v.t. (kwalitatief)

Indicatoren bij 'in 2027 is er een Leven Lang Ontwikkelen-infrastructuur die de inwoners van Limburg in staat stelt om hun kennis en vaardigheden op peil te houden'

Indicator 4: Aanwezigheid van de LLO-infrastructuur Ja/Nee (*in ontwikkeling*).

Bron: Data beleidscluster

Indicator 5: Beschrijving werking van de LLO-infrastructuur (*in ontwikkeling*).

Bron: n.v.t. (kwalitatief)

Indicatoren bij 'in 2027 werken onderwijs, bedrijfsleven en overheid samen aan de kritische factor human capital bij het doen slagen van de transities'

Indicator 6: Het aantal publiek private samenwerking van het beroepsonderwijs en het bedrijfsleven binnen de transities (*in ontwikkeling*).

Bron: Data beleidscluster

Indicator 7: Beschrijving van de publiek private samenwerkingen van het beroepsonderwijs en bedrijfsleven binnen de transities (*in ontwikkeling*).

Bron: n.v.t. (kwalitatief)

Wat gaan we daarvoor doen?

3.3.1. Toekomstbestendige arbeidsmarkt en onderwijs

Omschrijving

Met de uitvoeringsagenda 'Een gezonde arbeidsmarkt' werken we aan een arbeidsmarkt waarin iedere (nieuwe) Limburger in staat is om een duurzame werkplek te vinden, mee te kunnen bewegen met veranderingen en zichzelf verder te ontwikkelen.

Hierbij richten we het arbeidsmarkt- en onderwijsbeleid op de sociaal maatschappelijke opgaven:

- **Onderwijsopgave:** een meer toekomstbestendig onderwijslandschap (mbo-hbo-wo) in Limburg dat de transities ondersteunt (kennis als brandstof voor innovatie) en minder kwetsbaar is voor de rigiditeit van het nationale systeem en met aanhaking van bedrijfsleven. Een onderwijslandschap dat ook binnen de demografische realiteit van Limburg in staat is om mensen op te leiden zodat deze goed blijven aansluiten op de behoeften in de regio;

3. Werken aan een toekomstbestendige economie

- Kwalitatieve opgave: Het beter op peil houden van kennis en vaardigheden ('Leven Lang Ontwikkelen'), waarmee een bredere inzetbaarheid in een voortdurend veranderende arbeidsmarkt wordt bereikt. Blijven leren en ontwikkelen wordt gestimuleerd en is makkelijk toegankelijk, voor iedereen. Bedrijfsleven en onderwijs zijn hier samen voor verantwoordelijk;
- Kwantitatieve opgave: een betere balans tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. Een dynamiek waarin de vraag naar personeel onderdeel is van strategisch HR beleid.

We gaan met dit uitvoeringsprogramma bijdragen aan deze arbeidsmarkttopgaven via drie actielijnen:

- Actielijn 1: Toekomstbestendige onderwijsinfrastructuur
- Actielijn 2: Toekomstbestendige en wendbare beroepsbevolking
- Actielijn 3: Vraag en aanbod in balans

Voor de activiteiten in deze drie actielijnen is vooralsnog de inzet van € 10,0 mln. uit de programmareserve Arbeidsmarkt en Onderwijs voorzien.

Rol Provincie: ondersteuner, subsidiënt, partner

Kwaliteit

- In 2024 is de Bestuurstafel Onderwijs met alle hoger- en beroepsonderwijsinstellingen minimaal 2x bij elkaar gekomen.
- In 2024 heeft er minimaal 1 bestuurlijk overleg met strategische arbeidsmarktpartners (o.a. UWV, arbeidsmarktregio's, werkgeversverenigingen en vakbonden) plaatsgevonden.
- In 2024 is er in het kader van de Vakmanschapsagenda MBO 2030 een plan gemaakt met alle MBO-instellingen (Yuverta, Vista, Gilde) in Limburg om een Leven Lang Ontwikkelen-aanbod verder te ontwikkelen en te ontsluiten.
- In 2024 zijn er minimaal 2 arbeidsmarkt- of onderwijsprojecten met Limburgse partners ingediend binnen Rijks- of Europese regelingen.
- In 2024 zijn de mogelijkheden van het LLO Collectief (gericht op basisvaardigheden en laaggeletterdheid) verkend met de drie arbeidsmarktregio's in Limburg.
- In 2024 heeft er een evaluatie plaatsgevonden van de grensinformatiepunten en zijn er met de betrokken partners afspraken gemaakt over de verdere financiering.

Kwaliteit (indicator)

Tijd

De uitvoering van de genoemde resultaten zijn per ultimo 2024 uitgevoerd.

Tijd (indicator)

Geld

In deze Voorjaarsnota vragen we Provinciale Staten in te stemmen met het beschikbaar stellen van:

1. Totaal € 8,80 mln. cofinanciering Europese projecten voor de periode 2024 -2027. Deze middelen worden ingezet voor de cofinanciering van samenwerkingsprojecten die aanspraak maken op Europese en nationale fondsen. Deze komt ten laste van:

- o programmareserve Economie € 5,60 mln. (zie product 3.2.1. Innovaties voor Maatschappelijke opgaven);
- o programmareserve Landbouw € 1,50 mln. (zie product 3.5.1. Gezonde Toekomst van Land- en Tuinbouw in Limburg);
- o programmareserve Arbeidsmarkt en Onderwijs € 1,50 mln.;
- o Energie € 0,20 mln. (zie product zie product 4.1.1. Energie- infrastructuur & ruimtelijke inbedding en verduurzaming Industrie en bedrijventerreinen).

Hiervan is totaal € 1,50 mln. voorzien op dit product (€ 0,40 mln. in 2024, € 0,75 mln. in 2025, € 0,25 mln. in 2026 en € 1,00 mln. in 2027).

2. Totaal € 1,32 mln. uit de programmareserve Arbeidsmarkt en Onderwijs voor de uitvoering van de volgende actielijnen:

- o Actielijn 1: Toekomstbestendige Onderwijsinfrastructuur € 0,41 mln.;
- o Actielijn 2: Toekomstbestendige en wendbare beroepsbevolking € 0,16 mln.;
- o Actielijn 3: Vraag en aanbod in balans € 0,75 mln.

Hiervan wordt € 0,53 mln. ingezet als procesmiddelen voor de periode 2024-2027 (€ 0,16 mln. in 2024 en € 0,13 mln. per jaar voor de jaren 2025, 2026 en 2027) voor onder andere verkenningen, onderzoeken, algemene uitvoeringskosten, inwinnen van expertises, etc. De resterende € 0,79 mln. is bestemd voor het project EMR Lingua Coördinatiecentrum en Werkcentrum Zuid-Limburg.

3. € 0,23 mln. structurele verhoging van de personeelskosten n.a.v. nieuwe CAO.

Geld (indicator)

Wat willen we bereiken?

3.4. Verduurzaming en circulaire economie

3. Werken aan een toekomstbestendige economie

- Tegen 2027 heeft de Limburgse economie een grotere mate van circulariteit bereikt door de implementatie van R-strategieën, waarmee we in lijn zijn met de nationale doelstelling van 50% circulariteit tegen 2030;
- In 2027 werken onderwijs, bedrijfsleven en overheid intensief samen om de menselijke factor in de circulaire transitie te versterken;
- In 2027 zijn de ruimtelijke, juridische, digitale en financiële randvoorwaarden zo ingericht om de uitrol van kansrijke ontwikkelingen mogelijk te maken.

Wat merkt de Limburger ervan?

Indicator bij 'tegen 2027 heeft de Limburgse economie een grotere mate van circulariteit bereikt door de implementatie van R-strategieën, waarmee we in lijn zijn met de nationale doelstelling van 50% circulariteit tegen 2030'

Indicator 1: Regionale toegevoegde waarde van de circulaire economie in Limburg naar R-strategie (*in ontwikkeling*).

Bron: CBS

Indicator bij 'in 2027 werken onderwijs, bedrijfsleven en overheid intensief samen om de menselijke factor in de circulaire transitie te versterken'

Indicator 2: Beschrijving van de mate waarin onderwijs, bedrijfsleven en overheid samenwerken op het gebied van human capital i.r.t. circulariteit (*in ontwikkeling*).

Bron: n.v.t. (kwalitatief)

Indicatoren bij 'in 2027 zijn de ruimtelijke, juridische, digitale en financiële randvoorwaarden zo ingericht om de uitrol van kansrijke ontwikkelingen mogelijk te maken'

Indicator 3: Beschrijving van de door de Provincie ingerichte ruimtelijke, juridische, digitale en financiële randvoorwaarden (bijv. monitoring ruimtelijk beleid (CELL4LIFE)) (*in ontwikkeling*).

Bron: n.v.t. (kwalitatief)

Indicator 4: Aantal (opgeloste) belemmeringen (*in ontwikkeling*).

Bron: Data beleidscluster

Wat gaan we daarvoor doen?

3.4.1. Verduurzaming en circulaire economie

Omschrijving

Het bedrijfsleven wordt versterkt door een duurzame circulaire economie. Dit heeft gunstige consequentie voor de concurrentiepositie van Limburg. We blijven ons actief inzetten voor nationaal en Europees beleid dat de industrie zoals die van het grote industriecluster Chemelot versterkt, verduurzaamd en vergroent. Verduurzaming en circulair ondernemen vraagt kennis, samenwerking en investeringen.

Wij zetten onze innovatie-instrumenten in (die bij LIOF zijn ondergebracht) en delen onze kennis en ervaring. Om versnelling, opschaling en impact te genereren is focus noodzakelijk. We zetten daarom in op vier prioritaire bedrijfsketens. Dit zijn:

3. Werken aan een toekomstbestendige economie

- Chemie
- Biomassa en voedsel
- Circulair bouwen
- Duurzame maakindustrie.

Rol Provincie: bevoegd gezag, financier, partner, toetser, procesmanager, ondersteuner, aanjager

Kwaliteit

- Het circulair bouwend programma Zuid-Nederland is samen met Limburgse partners uitgevoerd . Circulaire en duurzame bouw is hierdoor aangejaagd.
- Impulsprogramma Biocirculaire Economie Limburg (IBEL) is voor Limburg uitgevoerd.
- Innovatie van het MKB om de transitie naar een circulaire economie te versnellen, is gestimuleerd door inzet van programma Limburg toekomstbestendig en door het benutten van regionale investeringsfondsen. LIOF voert het programma uit en beheert de fondsen.
- Provincie Limburg treedt op als 'eerste klant' (launching customer) via onze eigen inkoop (o.a. in de grond-, weg en waterbouw en facilitaire diensten). Op deze manier is innovatie en circulariteit binnen de leveranciersketen bevorderd.
- Nationale en Europese financieringsprogramma's zijn optimaal benut voor de provinciale doelen op het gebied van verduurzaming en circulaire economie.
- Onze provinciale rol, ten aanzien van ruimtelijke inpassing, verbetering mobiliteit in en rondom de Chemelot site, communicatie en participatie , is samen met partners ingevuld. Hiermee ondersteunen we Chemelot in de ambitie om in 2050 klimaatneutraal en circulair te zijn.

Kwaliteit (indicator)

Tijd

Uitvoering van de genoemde resultaten zijn per ultimo 2024 gerealiseerd waarbij de uitvoering van het circulair bouwend programma Zuid-Nederland en het programma Limburg Toekomstbestendig doorlopen naar 2025.

Tijd (indicator)

Geld

In 2024 stijgen de lasten met € 2,35 mln. en de baten stijgen met € 0,06 mln. door de volgende begrotingswijzigingen:

- Het beleidskader 'Werken in een Toekomstbestendige Economie' is concreet gemaakt in een aantal uitvoeringsgerichte hoofdstukken. Achtereenvolgens betreft het: 'Verduurzaming en Circulaire Economie', 'Vestigingsklimaat van morgen', 'Innovaties voor maatschappelijke opgaven', 'Toekomstbestendige arbeidsmarkt en onderwijs' en 'Een gezonde toekomst voor land- en tuinbouw in Limburg'. In lijn van deze hoofdstukken is de structuur van dit programma aangepast (zie ook toelichting 'Structuurwijzigingen in dit programma') en hebben er enkele verschuivingen van budgetten plaatsgevonden. Derhalve wordt er totaal € 2,02 mln. overgeheveld naar dit product bestaande uit de volgende producten:
 - 3.1.1. Vestigingsklimaat van Morgen € 0,07 mln.
 - 3.1.2. Industrie en Vakmanschap € 1,50 mln. en
 - 3.2.1. Innovaties voor de Maatschappelijke Opgaven € 0,45 mln.

Dit betreft een administratieve aanpassing en heeft geen invloed op het begrotingsresultaat.

- Middels deze Voorjaarsnota vragen we Provinciale Staten in te stemmen met het beschikbaar stellen van € 0,03 mln. procesmiddelen voor het jaar 2024 om uitvoering te kunnen geven aan de acties waaraan reeds een harde verplichting ten grondslag ligt. De gevraagde procesmiddelen komen ten laste van de programmareserve Economie.
- Interreg Europe project Cheers4EU: Dit project is gericht op het delen van good practices met andere Europese regio's en zet circular hubs centraal als motor voor de circulaire ontwikkeling in een regio. De provinciale bijdrage van dit project was reeds voorzien in 2024 en wordt middels deze voorjaarsnota gefaseerd in de begroting. Derhalve wordt er € 0,02 mln. overgeheveld naar 2025. Daarnaast wordt de bijdrage van de partners in de begroting toegevoegd (totaal € 0,37 mln. voor de periode 2024-2028) waarvan € 0,06 mln. in 2024.
- Verhoging van de personeelskosten n.a.v. de nieuwe CAO bedraagt € 0,33 mln. in 2024 e.v.

Geld (indicator)

Wat willen we bereiken?

3.5. Gezonde toekomst voor de land- en tuinbouw in Limburg

- In 2027 is er meer kennis over de land- en tuinbouw in Limburg en daardoor begrip ten aanzien van de sector en de transities.

In 2027 zijn er 120 agrarische koplopers en innovatoren ondersteund met het marktrijp maken van kansrijke innovaties en concepten ten behoeve van de transities. Daarnaast zal er eind 2025 een uitgebalanceerd pakket beschikbaar zijn bij LIOF, tevens ten behoeve van de transities in de landbouw. Hierbij besteden we minimaal de helft van het beschikbare budget aan oplossingen die duurzaam en diervriendelijk zijn.

We werken aan een communicatiestrategie, waarmee we vanaf 2025 gaan zorgen voor actieve informatie naar de Limburgse agrariërs ten aanzien van kennis- en informatie overdracht en regelingen. Daarnaast beogen we met de communicatiestrategie ook educatieve en kleinschalige initiatieven te ondersteunen gericht op de relatie tussen boer en burger.

Tot slot werken we aan een platform waar partijen die betrokken zijn bij het perspectief van de blijvende ondernemer in Limburg met elkaar spreken over de strategie en aanpak om deze ondernemers te ondersteunen met het uitstippelen van de toekomstontwikkeling van hun bedrijf.

Wat merkt de Limburger ervan?

Indicator 1: Beschrijving van de mate waarin voldoende en juiste kennis aanwezig is over de land- en tuinbouw in Limburg (*in ontwikkeling*).

Bron: n.v.t. (kwalitatief)

Wat gaan we daarvoor doen?

3.5.1 Gezonde toekomst voor de land- en tuinbouw in Limburg

Omschrijving

We zijn trots op onze Limburgse land- en tuinbouw die behoort tot de top van de wereld. De sector heeft zich in de afgelopen decennia meermaals opnieuw uitgevonden en zal dit de komende jaren opnieuw moeten doen. De Limburgse agrarisch ondernemers zijn hierbij een essentieel onderdeel van de oplossing voor alle uitdagingen die landen in het landelijk gebied. Ondernemers die de komende jaren willen doorgaan met ondernemen, of daarmee willen starten, hebben hun blik op de toekomst gericht.

We richten ons op de doorontwikkeling van (bewezen) conceptuele ontwikkelingen en implementeerbare innovaties bij de koplopers en innovators van de sectoren. Daarnaast achten we het in het belang van de Limburgse agrariër dat hij maximaal gebruik kan maken van kennis en informatie die hem ondersteunt bij het maken van duurzame investeringsbeslissingen voor zijn bedrijf.

Binnen dit beleidskader streven we ernaar om de middelen die hieraan verbonden zijn zo veel mogelijk te laten landen op het boeren erf.

Dit doen we door middel van drie actielijnen:

- 1: Opgavegericht innoveren
- 2: Strategisch verbinden
- 3: De Limburgse land- en tuinbouw in beeld.

Rol Provincie: bevoegd gezag, subsidient, partner, toetser, procesmanager, ondersteuner

Kwaliteit

Om onze doelen te bereiken gaan we het komende jaar aan de slag met de volgende concrete zaken:

- We ontwikkelen een communicatiestrategie rondom het informeren van ondernemers, het etaleren van koplopers, aanjagen van innovatie en het stimuleren van openheid en transparantie

ten aanzien van de transitie in de landbouw. Op basis van deze strategie gaan we ook zo snel mogelijk aan de slag met de uitvoering hiervan.

- We ondersteunen individuele ondernemers middels de openstellingen van het NSP met het doen van investeringen in verduurzaming en samenwerking
- We werken een plan uit om te komen tot een platform waar gesproken wordt over het perspectief van de blijvende agrarisch ondernemer in Limburg
- Met het LIOF werken we een pakket aan ondersteuningsmaatregelen uit dat aansluit op de behoeften van de agrarisch ondernemers. Dit moet eind 2025 klaar zijn als opvolging op Limburg Toekomstbestendig.

Kwaliteit (indicator)

Tijd

in 2025 is de communicatiestrategie opgeleverd en is er met LIOF een instrumentenpakket overeen gekomen. Daarnaast is er een akkoord gesloten ten aanzien van het platform waarbinnen over het perspectief van de blijvers gesproken wordt.

In 2024 investeren we via de NSP openstellingen al in kleinere innovatieve initiatieven en ondersteunen we grotere kansrijke innovaties via de bestedingen vanuit actielijn 1.

Tijd (indicator)

Geld

In 2024 stijgen de lasten van dit product met € 7,69 mln. door de volgende begrotingswijzigingen:

1. In deze Voorjaarsnota vragen we aan Provinciale Staten in te stemmen met het beschikbaar stellen van:

- Totaal € 8,80 mln. cofinanciering Europese projecten voor de periode 2024 -2027. Deze middelen worden ingezet voor de cofinanciering van samenwerkingsprojecten die aanspraak maken op Europese en nationale fondsen. Deze komt ten laste van:
 - de programmareserve Economie € 5,60 mln. (zie product 3.2.1. Innovaties voor Maatschappelijke opgaven);
 - de programmareserve Landbouw € 1,50 mln. (zie product 3.5.1. Gezonde Toekomst van Land- en Tuinbouw in Limburg);
 - de programmareserve Arbeidsmarkt en Onderwijs € 1,50 mln. (zie product 3.1.1. Toekomstbestendige Arbeidsmarkt en Onderwijs);
 - en Energie € 0,20 mln. (zie product zie product 4.1.1. Energie- infrastructuur & ruimtelijke inbedding en verduurzaming Industrie en bedrijventerreinen).

Hiervan is totaal € 1,50 mln. voorzien op dit product (€ 0,50 mln. in 2024, € 0,65 mln. in 2025, € 0,25 mln. in 2026 en € 0,10 mln. in 2027).

- € 1,67 mln. uit de programmareserve Landbouw voor de uitvoering van het beleidskader “Werken aan een toekomstbestendige Economie van Limburg” onderdeel een gezonde toekomst voor de land- en tuinbouw in Limburg” betreffende de volgende actielijnen:
 - Actielijn 1: Opgavegericht innoveren € 0,75 mln.;
 - Actielijn 2: Strategisch Verbinden € 0,75 mln.;
 - Actielijn 3: De Limburgse land- en tuinbouw in beeld € 0,17 mln.

Hiervan is € 1,32 mln. voorzien in 2024, € 0,20 mln. in 2025 en € 0,08 mln. in 2026 en € 0,08 mln. in 2027. Deze middelen worden onder andere ingezet voor diverse subsidieprojecten, aanbesteding opstellen communicatiestrategie en procesmiddelen.

2. Cofinanciering GLB/NSP 2024-2027 openstelling voor de volgende interventies:

- Productieve investeringen Groen-Blauw en dierenwelzijn € 1,52 mln. in 2024 en € 1,52 mln. in 2026;
- Samenwerking EIP operationele groepen € 1,46 mln. in 2025 en € 1,46 mln. in 2026;
- Kennisverspreiding en informatie € 0,29 mln. in 2025 en € 0,29 mln. in 2026.

De openstelling van de bovengenoemde interventies komt ten laste van de stelpost GLB/NSP (zie evt. ook voor nadere toelichting Mededeling portefeuillehouder inzake de Inzet van cofinanciering in het GLB-NSP 2023-2027, brief gedeputeerde Kuntzelaers van 28-11-2023).

3. Het beleidskader 'Werken in een Toekomstbestendige Economie' is concreet gemaakt in een aantal uitvoeringsgerichte hoofdstukken. Achtereenvolgens betreft het: 'Verduurzaming en Circulaire Economie', 'Vestigingsklimaat van morgen', 'Innovaties voor maatschappelijke opgaven', 'Toekomstbestendige arbeidsmarkt en onderwijs' en 'Een gezonde toekomst voor land- en tuinbouw in Limburg'. In lijn van deze hoofdstukken is de structuur van dit programma aangepast (zie ook toelichting 'Structuurwijzigingen in dit programma') en hebben er enkele verschuivingen van budgetten plaatsgevonden. Derhalve wordt er totaal € 4,31 mln. van programma 1 Perspectief voor het landelijk gebied product 1.2.1. Land- en Tuinbouw overgeheveld naar dit product.

4. Verhoging van de personeelskosten n.a.v. de nieuwe CAO bedraagt € 0,03 mln. in 2024 e.v.

Geld (indicator)

Wat mag het kosten?

In deze Voorjaarsnota 2024 wordt het budget van programma Werken aan een toekomstbestendige economie bijgesteld.

Bij deze bijstelling dalen de totale lasten in 2024 van dit programma met € 1,68 mln. Enerzijds is deze daling veroorzaakt door de fasering van middelen (€ 13,61 mln.) naar 2025 m.b.t. MAA en Einstein telescoop.

Anderzijds voegen we nieuwe middelen aan de begroting 2024 toe voor de uitvoering van de beleidskaders uit deze Statenperiode. In deze voorjaarsnota onttrekken we € 6,26 mln. uit de programmareserves voor de volgende besluiten:

- Procesmiddelen Fundraising en cofinanciering Europese en nationale fondsen;
- LIOF Trade;
- Afroep procesmiddelen transitie MAA;
- Procesmiddelen Brightlands Campussen;
- Brightlandscommunicatie 2024-2026;
- Planvorming doorontwikkeling gebiedsontwikkeling BMHC;
- (Proces)middelen Arbeidsmarkt en Onderwijs;
- Uitvoering actielijnen Verduurzaming en Circulaire Economie.

Verder is bij het uitwerken van het beleidskader 'Werken aan een toekomstbestendige economie voor Limburg 2024-2027' het doel Gezonde toekomst voor de land- en tuinbouw in Limburg van programma 1 Perspectief voor het landelijk gebied verplaatst naar programma 3 Werken aan toekomstbestendige economie. Dit betreft een verschuiving van budget tussen de programma's, die geen invloed heeft op het begrotingsresultaat.

Ten slotte heeft het nadelige exploitatieresultaat van deze begrotingswijziging ad € 2,50 mln. met name betrekking op de CAO-bijstelling van de personeelskosten en dit wordt gedekt uit de algemene dekkingsmiddelen (programma 9. Financiën en overhead).

Voor nadere details verwijzen we naar de toelichtingen op product-niveau bij 'Wat gaan we daarvoor doen? (Variabele Geld)'.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Gewijzigde begroting 2024 tot Voorjaarsnota	Begrotingswijziging Voorjaarsnota 2024	Begroting 2024 na wijziging
Lasten			
3 Werken aan de toekomstige economie			
3.1 Vestigingsklimaat van morgen			
3.1.1 Vestigingsklimaat van morgen	14.228	-7.120	7.108
3.1.2 Industrie en vakmanschap	21.230	-1.460	19.769
3.1.3 Maastricht Aachen Airport	21.136	-12.578	8.558
Totaal 3.1 Vestigingsklimaat van morgen	56.594	-21.158	35.435
3.2 Innovaties voor de maatschappelijke opgaven			
3.2.1 Innovaties voor de maatschappelijke opgaven	13.675	4.367	18.042
3.2.2 Brightlands	852	3.712	4.564
Totaal 3.2 Innovaties voor de maatschappelijke opgaven	14.526	8.080	22.606
3.3 Toekomstbestendige arbeidsmarkt en onderwijs			
3.3.1 Toekomstbestendige arbeidsmarkt en onderwijs	1.100	1.368	2.468
Totaal 3.3 Toekomstbestendige arbeidsmarkt en onderwijs	1.100	1.368	2.468
3.4 Verduurzaming en circulaire economie			
3.4.1 Verduurzaming en circulaire economie	1.974	2.348	4.322
Totaal 3.4 Verduurzaming en circulaire economie	1.974	2.348	4.322
3.5 Gezonde toekomst voor de land- en tuinbouw in Limburg			
3.5.1 Gezonde toekomst voor de land- en tuinbouw in Limburg	584	7.686	8.270
Totaal 3.5 Gezonde toekomst voor de land- en tuinbouw in Limburg	584	7.686	8.270
Totaal 3 Werken aan de toekomstige economie	74.778	-1.677	73.101
Totaal Lasten	74.778	-1.677	73.101
Baten			
3 Werken aan de toekomstige economie			
3.1 Vestigingsklimaat van morgen			
3.1.2 Industrie en vakmanschap	18.524	0	18.524
3.1.3 Maastricht Aachen Airport	982	0	982
Totaal 3.1 Vestigingsklimaat van morgen	19.506	0	19.506
3.2 Innovaties voor de maatschappelijke opgaven			
3.2.1 Innovaties voor de maatschappelijke opgaven	1.435	-1.435	0
3.2.2 Brightlands	0	1.435	1.435
Totaal 3.2 Innovaties voor de maatschappelijke opgaven	1.435	0	1.435
3.3 Toekomstbestendige arbeidsmarkt en onderwijs			
3.3.1 Toekomstbestendige arbeidsmarkt en onderwijs	372	0	372

3. Werken aan een toekomstbestendige economie

Exploitatie	Gewijzigde begroting 2024 tot Voorjaarsnota	Begrotingswijziging Voorjaarsnota 2024	Begroting 2024 na wijziging
Totaal 3.3 Toekomstbestendige arbeidsmarkt en onderwijs	372	0	372
3.4 Verduurzaming en circulaire economie			
3.4.1 Verduurzaming en circulaire economie	6	58	64
Totaal 3.4 Verduurzaming en circulaire economie	6	58	64
Totaal 3 Werken aan de toekomstige economie	21.319	58	21.376
Totaal Baten	21.319	58	21.376
Saldo van baten en lasten	-53.460	1.735	-51.725
Stortingen			
3 Werken aan de toekomstige economie			
3.1 Vestigingsklimaat van morgen			
3.1.1 Vestigingsklimaat van morgen	35.000	0	35.000
3.1.3 Maastricht Aachen Airport	5.228	0	5.228
Totaal 3.1 Vestigingsklimaat van morgen	40.228	0	40.228
3.2 Innovaties voor de maatschappelijke opgaven			
3.2.1 Innovaties voor de maatschappelijke opgaven	8.224	-8.224	0
3.2.2 Brightlands	0	8.474	8.474
Totaal 3.2 Innovaties voor de maatschappelijke opgaven	8.224	250	8.474
3.3 Toekomstbestendige arbeidsmarkt en onderwijs			
3.3.1 Toekomstbestendige arbeidsmarkt en onderwijs	10.000	0	10.000
Totaal 3.3 Toekomstbestendige arbeidsmarkt en onderwijs	10.000	0	10.000
3.5 Gezonde toekomst voor de land- en tuinbouw in Limburg			
3.5.1 Gezonde toekomst voor de land- en tuinbouw in Limburg	0	10.000	10.000
Totaal 3.5 Gezonde toekomst voor de land- en tuinbouw in Limburg	0	10.000	10.000
Totaal 3 Werken aan de toekomstige economie	58.452	10.250	68.702
Totaal Stortingen	58.452	10.250	68.702
Onttrekkingen			
3 Werken aan de toekomstige economie			
3.1 Vestigingsklimaat van morgen			
3.1.1 Vestigingsklimaat van morgen	1.460	-1.145	315
3.1.3 Maastricht Aachen Airport	0	60	60
Totaal 3.1 Vestigingsklimaat van morgen	1.460	-1.085	375
3.2 Innovaties voor de maatschappelijke opgaven			
3.2.1 Innovaties voor de maatschappelijke opgaven	3.220	710	3.930
3.2.2 Brightlands	0	3.200	3.200

3. Werken aan een toekomstbestendige economie

Exploitatie	Gewijzigde begroting 2024 tot Voorjaarsnota	Begrotingswijziging Voorjaarsnota 2024	Begroting 2024 na wijziging
Totaal 3.2 Innovaties voor de maatschappelijke opgaven	3.220	3.910	7.130
3.3 Toekomstbestendige arbeidsmarkt en onderwijs			
3.3.1 Toekomstbestendige arbeidsmarkt en onderwijs	0	1.345	1.345
Totaal 3.3 Toekomstbestendige arbeidsmarkt en onderwijs	0	1.345	1.345
3.4 Verduurzaming en circulaire economie			
3.4.1 Verduurzaming en circulaire economie	0	25	25
Totaal 3.4 Verduurzaming en circulaire economie	0	25	25
3.5 Gezonde toekomst voor de land- en tuinbouw in Limburg			
3.5.1 Gezonde toekomst voor de land- en tuinbouw in Limburg	0	1.820	1.820
Totaal 3.5 Gezonde toekomst voor de land- en tuinbouw in Limburg	0	1.820	1.820
Totaal 3 Werken aan de toekomstige economie	4.680	6.015	10.695
Totaal Onttrekkingen	4.680	6.015	10.695
Saldo mutatie reserves	-53.772	-4.235	-58.007
Resultaat	-107.232	-2.500	-109.732

3. Werken aan een toekomstbestendige economie